

Hoe de vuurkracht van criminelen en terroristen reduceren?

Verslag panelgesprek 4 april 2019

“Kleine wapens maken veel meer dodelijke slachtoffers dan alle andere wapens. In de meeste jaren is de dodentol zelfs veel groter dan die van de atoombommen die Hiroshima en Nagasaki verwoestten. Kleine wapens kunnen, omwille van de bloedbaden die ze aanrichten, zelfs beschreven worden als ‘massavernietigingswapens’”. Voormalig VN-secretaris-generaal Kofi Annan (2000).

De illegale proliferatie van kleine en lichte wapens (*Small Arms and Light Weapons*) vormt een globale veiligheids-, humanitaire en ontwikkelingsuitdaging. Deze wapens voeden conflicten, ondermijnen de rechtstaat en houden straffeloosheid in de hand. Daarom zou de strijd tegen de illegale handel van vuurwapens en hun ammunitie hoog op de Europese agenda moeten staan.

In november 2018 heeft de EU een nieuwe strategie aangenomen tegen de illegale proliferatie van vuurwapens, kleine en lichte wapens en hun munitie. Met deze nieuwe strategie streven de EU en haar lidstaten naar een betere coördinatie van hun acties en initiatieven in de strijd tegen illegale vuurwapens en de proliferatie van kleine en lichte wapens. Op 4 april 2019 organiseerde het Vlaams Vredesinstituut een panelgesprek over deze nieuwe EU strategie.

Dr. Sibylle Bauer, directeur van Studies for Armament and Disarmament bij SIPRI, en voorzitter van het [EU Non-Proliferation and Disarmament Consortium](#) (EUNPDC) introduceerde het thema en EUNPDC. Volgens Bauer krijgen kleine en lichte wapens eindelijk de aandacht die ze verdienen. Recente terroristische aanslagen – zowel binnen de EU als elders – zorgden ervoor dat deze problematiek nu hoog op de Europese agenda staat.

Frank Meeussen, Beleidsmedewerker non-proliferatie, ontwapening en wapenexportcontrole bij de Europese Dienst voor Extern Optreden, lichtte de [nieuwe Europese strategie](#) toe. Hij benadrukte het belang van een geïntegreerd, collectief en gecoördineerd Europees optreden.

Aangezien illegale wapenhandel per definitie geen grenzen respecteert, moet deze dreiging op alle fronten aangepakt worden, met aandacht voor zowel interne als externe veiligheidsaspecten. Om de illegale handel in kleine en lichte wapens te beteugelen, moeten het normatief kader en de relevante instrumenten niet alleen worden ontwikkeld, maar ook worden toegepast en afgedwongen. Met de nieuwe strategie zet de EU in op grensoverschrijdende samenwerking, onder meer door ervoor te zorgen dat er doeltreffend informatie uitgewisseld wordt tussen instanties en autoriteiten op nationaal, regionaal en mondiaal niveau. Ook sensibilisering omtrent kleine en lichte wapens en internationale samenwerking is essentieel.

Senior onderzoeker bij het Vlaams Vredesinstituut Nils Duquet stelde zijn [recente paper](#) voor over het Europese beleid inzake vuurwapens en kleine en lichte wapens. Hierin analyseerde hij de acties voorzien in de Europese strategie. Hij beaamde het belang van een geïntegreerd, collectief en gecoördineerd Europees optreden. Belangrijk is dat de nieuwe EU-strategie zowel 'civiele' als 'militaire' vuurwapens behelst. Het onderscheid verliest immers zijn betekenis zodra deze wapens in het illegale circuit terechtkomen. Ook de aandacht voor alle stadia in de levenscyclus van kleine en lichte wapens en hun munitie, van vervaardiging, uitvoer en opslag tot de verwijdering ervan, is veelbelovend. Volgens Duquet mag er wel meer oog zijn voor betere analyses en evaluaties van de impact en effectiviteit van Europese projecten en maatregelen. Verder benadrukte hij dat verschillende EU lidstaten belangrijke uitvoerders van kleine en lichte wapens zijn. Ook deze legale uitvoer droeg bij tot de illegale proliferatie van kleine en lichte wapens in conflictgebieden. De EU Strategie van 2018 heeft als expliciet doel om meer verantwoordelijkheid en verantwoording in de legale wapenhandel te promoten. De concrete focus van de strategie ligt echter vooral op het verbeteren van de procedures, en niet op de ondersteuning van een meer restrictief beleid inzake wapenuitvoer naar conflictgebieden. Duquet hoopt dat er gebruik wordt gemaakt van de lopende evaluatie van [Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB](#) om hier vooruitgang in te boeken en zo tot een omvattende strategie te komen om de illegale proliferatie van deze dodelijke wapens daadwerkelijk aan te pakken.

Meer informatie over kleine en lichte wapens en de pogingen om de illegale proliferatie van deze wapens te bestrijden kan je vinden in [deze eLearning Unit](#) van het EU Non Proliferation and Disarmament Consortium.